

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kotimaisesta öljykasvituotannosta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi uusi kolmivuotinen laki kotimaisesta öljykasvituotannosta. Tuetun öljykasvituotannon määrää ehdotetaan rajoitettavaksi edelleen valtion talousarvioon vuosittain varattavalla määrärahalta, joka olisi satovuosittain kiinteä ja jonka puitteissa vuosittain kotimaassa viljeltävien öljykasvien siementen hinta alennetaan öljykasvien siementen tuontihintatasolle. Hinnanalennuskorvauksen määräytymisperusteista ehdotetaan säädettäväksi siten, etteivät alle 20 prosentin suuruiset tuontihinnan muutokset vaikuttaisi hinnanalennuskorvauksen määrään. Hinnanalennuskorvaukselle ehdotetaan säädettäväksi myös kilokohtainen enimmäismäärä satovuotta kohti.

Esitykseen ei sisälly voimassa olevan lain mukaisia säännöksiä kotimaassa viljeltävien öljykasvien siementen hinnan ja tuotantomäärän määräytymisestä. Näistä maataloustuottajien keskusjärjestöt ja elintarviketeollisuus voisivat hinnanalennuskorvauksen enimmäismäärien puitteissa vapaasti sopia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993 lukuun ottamatta ulkomaisen öljykasvinsiemenen vertailuhinnan määrittämistä koskevaa säännöstä, joka on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Kotimaisesta öljykasvituotannosta annetun lain (1338/87) tavoitteena on kotimaisen öljykasvituotannon turvaaminen sekä riittävä omavaraisuus rehuraaka-aineiden osalta. Tämän vuoksi lain nojalla säännellään öljykasvituotannon määrää, päätetään öljykasvien siementen hinnasta ja tuetaan valtion varoilla kotimaista öljykasvituotantoa. Kotimaassa viljeltävien öljykasvien siementen tuen enimmäismäärä satovuonna 1992/93 on 391 miljoonaa markkaa. Tuella arvioidaan voitavan käyttää noin 119 miljoonaa kiloa öljykasvien siemeniä öljynpuristamoteollisuudessa. Öljykasveja on viljelty vuosittain 70 000—80 000 peltohehtaarilla.

Laki säädettiin aluksi olemaan voimassa kolme vuotta, mutta sen voimassaoloaikaa jatkettiin kaksi kertaa yhdellä vuodella. Voimassa olevan voimaantulosäännöksen perus-

teella laki koskee kotimaassa vuosina 1988—1992 viljeltyjä öljykasvien siemeniä.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Kotimaisen öljykasvituotannon ja riittävän rehuraaka-aineomavaraisuuden turvaamiseksi ehdotetaan säädettäväksi uusi laki kotimaisesta öljykasvituotannosta, joka olisi voimassa kolme vuotta. Valtion varoista maksettavalla tuella, hinnanalennuskorvauksella, kotimaassa viljeltyjen öljykasvien siementen hinta alennettaisiin ulkomaisten öljykasvien siementen tuontihintatasolle. Öljykasvituotannon määrää ehdotetaan edelleenkin rajoitettavaksi vuosittain kiinteällä hinnanalennuskorvauksella, josta olisi säännös laissa. Öljykasvien siementen tuen enimmäismäärä on voimassa olevan lain perus-

teella satovuonna 1992/93 enintään 391 miljoonaa markkaa. Öljykasvien siementen tuen enimmäismääräksi ehdotetaan satovuodelta 1993/94 371 miljoonaa markkaa, satovuodelta 1994/95 360 miljoonaa markkaa ja satovuodelta 1995/96 346,5 miljoonaa markkaa. Siemenkiloa kohti lasketulle hinnanalennuskorvaukselle ehdotetaan myös säädettäväksi enimmäismäärät, jotka olisivat satovuodelta 1993/94 3,23 markkaa, satovuodelta 1994/95 3,13 markkaa ja satovuodelta 1995/96 3,01 markkaa.

Hinnanalennuskorvauksella kotimaassa viljellyn öljykasvin siemenen hinta alennettaisiin vastaavan ulkomaisen öljykasvinsiemenen tuontihintatasolle. Tarkoituksena on, että ulkomaisen siemenen tuontihinta voisi vaihdella enintään 20 prosenttia vaihtelun vaikuttamatta hinnanalennuskorvauksen määrään. Hinnanvaihteluiden vertaamista varten maa- ja metsätalousministeriö vahvistaisi syyskuussa 1992 vertailuhinnan. Jos ulkomaisen öljykasvin siemenen tuontihinta satovuoden aikana on laskenut vertailuhinnasta enemmän kuin 20 prosenttia, on hinnanalennuskorvausta korotettava raja-arvon ylittävällä määrällä. Vastaavasti hinnanalennuskorvausta on vähennettävä, jos ulkomaisen siemenen tuontihinta on noussut vähintään 20 prosentilla vertailuhinnasta, raja-arvon ylittävällä määrällä. Hinnanalennuskorvaus määriteltäisiin ja maksettaisiin kuukausittain ostettujen siemenmäärien mukaan. Voimassa olevassa laissa hinnanalennuskorvaus maksetaan kuukausittain jalostuksessa käytettyjen siemenmäärien perusteella. Satovuoden puitteissa kuukausittaiset hinnanalennuskorvauksen lisäykset ja vähennykset laskettaisiin yhteen. Jos kuukausittain maksettavien hinnanalennuskorvausmäärien yhteismäärä satovuoden aikana ylittäisi satovuoden enimmäismäärän, olisi hinnanalennuskorvauksiin osoitettua määrärahaa lisättävä vastaavalla määrällä.

Vuoden 1993 alusta lukien maatilahallitus lakkautetaan. Voimassa olevassa laissa maatilahallitukselle kuuluvat tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi maa- ja metsätalousministeriölle. Ministeriön tehtävänä olisi hinnanalennuskorvauksen maksaminen sekä erilaiset maksamiseen liittyvät valvontatehtävät. Ministeriöllä olisi entiseen tapaan myös oikeus antaa lain täytäntöönpanosta tarkempia määräyksiä.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole organisaatioon kohdistuvia vaikutuksia. Maatilahallituksen lakkauttamisen johdosta ehdotetaan eräät maksatus- ja valvontatehtävät siirrettäväksi maa- ja metsätalousministeriölle.

Kotimaista öljykasvituotantoa on tuettu vuodesta 1990 lukien seuraavasti:

Vuosi	Jalostus milj. kg	Hinnanalennuskorvaus	
		mk/kg	milj. mk
1990	107,9	3,61	390,0
1991	143,7	3,67	528,0
1992	110,1	3,55	410,0
1993	—	—	391,0

Valtion talousarvioihin olisi vuosittain varattava kiinteä määräraha hinnanalennuskorvausten maksamiseen, vuonna 1994 371 miljoonaa markkaa, vuonna 1995 360 miljoonaa markkaa ja vuonna 1996 346,5 miljoonaa markkaa.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Valmistelutyössä on kuultu alan etujärjestöjä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Yleiset säännökset.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lain päätavoite sekä määriteltäväksi satovuosi. Ehdotus vastaa voimassa olevan lain sisältöä. Järjestelmän muutoksesta

johtuen keinojen määrä on aikaisempaa pienempi.

2 §. *Hinnanalennuskorvauksen määrä.* Hinnanalennuskorvauksen kokonaismäärälle ja siemenkiloa kohti laskettavalle määrälle ehdotetaan säädettäväksi enimmäismäärät satovuosittain. Valtio ei ohjaisi kotimaista öljykasvi-

tuotantoa tämän lain nojalla muilla keinoin kuin hinnanalennuskorvauksella, jonka kokonaismäärä olisi satovuodelta 1993/94 371 miljoonaa markkaa, satovuodelta 1994/95 360 miljoonaa markkaa ja satovuodelta 1995/96 346,5 miljoonaa markkaa. Vastaavasti siemenkiloa kohti lasketut hinnanalennuskorvauksen enimmäismäärät olisivat 3,23 mk satovuodelta 1993/94, 3,13 markkaa satovuodelta 1994/95 ja 3,01 markkaa satovuodelta 1995/96.

3 §. *Öljynpuristamojen osuudet.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi öljynpuristamoiden hinnanalennuskorvausosuuksien jakamisesta. Päätöksen asiasta kaikissa tapauksissa tekisi maa- ja metsätalousministeriö. Ehdotus vastaa voimassa olevassa laissa olevaa säännöstä pienin muutoksin.

4 §. *Hinnanalennuskorvauksen yleiset edellytykset.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi hinnanalennuskorvauksen yleisistä edellytyksistä. Hinnanalennuskorvauksen yleisperiaate ehdotetaan säädettäväksi 1 momentissa. Periaate vastaa voimassa olevan lain sisältöä. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa syyskuussa 1992 ulkomaiselle öljykasvinsiemenelle vertailuhinnan, jota on tarkoitus seurata koko lain voimassaoloaikana.

Hinnanalennuskorvaus maksettaisiin kuukausittain ostettujen siemenmäärien perusteella ja hintanoteraukset tehtäisiin kuukausittain. Tarkoituksena on mahdollistaa 20 prosentin hintavaihtelu mainitusta vertailuhinnasta sen vaikuttamatta hinnanalennuskorvauksen määrään. Jos ulkomaisen siemenen tuontihinta on alentunut enemmän kuin 20 prosenttia vertailuhinnasta, on hinnanalennuskorvausta lisättävä raja-arvon ylittävällä määrällä. Jos ulkomaisen siemenen tuontihinta on noussut enemmän kuin 20 prosenttia vertailuhinnasta, hinnanalennuskorvausta on vähennettävä raja-arvon ylittävällä määrällä. Satovuonna kuukausittain maksetut hinnanalennuskorvauksen lisäykset ja vähennykset lasketaan yhteen. Jos kuukausittain maksettavien hinnanalennuskorvausmäärien yhteismäärä satovuoden aikana ylittäisi 2 §:n 1 momentissa tarkoitetun enimmäismäärän, olisi hinnanalennuskorvauksiin osoitettua määrärahaa lisättävä vastaavalla määrällä.

5 §. *Siementen hinta.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset siitä, mitä tarkoitetaan öljykasvin siemenen ulkomaisella ja kotimaisella hinnalla. Säännökset vastaavat voimassa olevan lain sisältöä.

6 §. *Hinnanalennuskorvauksen ottaminen valtion talousarvioon.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi valtion talousarvioon vuosina 1994—1996 hinnanalennuskorvauksia varten osoitettavasta määrärahasta. Ehdotus vastaa teknisesti voimassa olevan lain sisältöä. Mainittuja määrärahoja jouduttaisiin kuitenkin korottamaan, jos ulkomaisen öljykasvin siemenen tuontihinta alenisi yli 20 prosenttia vuonna 1992 syyskuussa määritellystä vertailuhinnasta.

7 §. *Hinnanalennuskorvauksen hakeminen ja maksaminen.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että hinnanalennuskorvaus maksettaisiin öljynpuristamoiden kuukausittain ostamien siemenmäärien mukaisesti. Voimassa olevassa laissa maksatus tapahtuu jalostuksessa käytettyjen siemenmäärien perusteella. Maatilahallituksen lakkauttamisen johdosta tehtävä ehdotetaan annettavaksi maa- ja metsätalousministeriölle.

8 §. *Öljynpuristamojen velvollisuudet.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi öljynpuristamoiden velvollisuuksista. Maatilahallituksen lakkauttamisen johdosta valvontavastuu ehdotetaan siirrettäväksi maa- ja metsätalousministeriölle. Öljynpuristamoilta ei enää vaadittaisi öljykasvituotteiden hinnoittelulaskelmia eikä raportteja kustannus- ja kannattavuusseurannasta. Muilta osin ehdotus vastaa voimassa olevaa lakia.

9 §. *Laiminlyönnin seuraukset.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi laiminlyönnin seurauksista. Maatilahallituksen lakkauttamisen johdosta ehdotetaan valvontavastuu annettavaksi maa- ja metsätalousministeriölle. Muilta osin ehdotus vastaa voimassa olevaa lakia.

10 §. *Liikesalaisuus.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi liikesalaisuudesta. Ehdotus vastaa voimassa olevaa lakia.

11 §. *Valtuutussäännös.* Ehdotettu valtuutus-säännös vastaa voimassa olevaa lakia.

12 §. *Voimaantulo.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lain voimaantulosta ja voimassaolosta.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Lain 4 §:n 2 momentti ehdotetaan kuitenkin tulevaksi voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kotimaisesta öljykasvituotannosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yleiset säännökset

Kotimaisen öljykasvituotannon turvaamiseksi maksetaan valtion talousarvion puitteissa hinnanalennuskorvausta sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Satovuodella tarkoitetaan tässä laissa heinäkuun 1 päivän ja kesäkuun 30 päivän välistä ajanjaksoa.

2 §

Hinnanalennuskorvauksen määrä

Kotimaassa viljeltävien öljykasvien siementen hinnanalennuskorvauksen enimmäismäärä satovuonna 1993/94 on 371 miljoonaa markkaa, satovuonna 1994/95 360 miljoonaa markkaa ja satovuonna 1995/96 346,5 miljoonaa markkaa.

Hinnanalennuskorvauksen siemenkiloa kohti laskettu enimmäismäärä satovuoden 1993/94 osalta on 3,23 markkaa, satovuoden 1994/95 osalta 3,13 markkaa ja satovuoden 1995/96 osalta 3,01 markkaa.

3 §

Öljynpuristamojen osuudet

Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa vuosittain kunkin öljynpuristamon osuuden 2 §:ssä tarkoitettua hinnanalennuskorvauksen enimmäismäärästä yhteisöjen keskenään tekemän sopimuksen mukaisesti. Jos yhteisöt eivät asiasta sovi, maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa osuudet viimeistään satovuotta edeltävän maaliskuun loppuun mennessä.

4 §

Hinnanalennuskorvauksen yleiset edellytykset

Edellä 2 §:ssä säädetyn hinnanalennuskorvauksen enimmäismäärän puitteissa maksetaan valtion varoista öljynpuristamoille hinnanalennuskorvausta, jolla öljykasvien siementen kotimainen hinta alennetaan vastaavien öljykasvien siementen tuontihinnantasolle. Tässä tarkoitettuja öljykasvien siemeniä voidaan käyttää vain

maassa toimivan öljynpuristamon raaka-ainena.

Maa- ja metsätalousministeriö vahvistaa syyskuussa 1992 ulkomaiselle öljykasvinsiemenelle vertailuhinnan.

Jos ulkomaisen öljykasvinsiemenen tuontihinta satovuoden aikana on alentunut enemmän kuin 20 prosenttia syyskuussa 1992 vahvistetusta vertailuhinnasta, korotetaan kysymyksessä olevan satovuoden hinnanalennuskorvauksia varten osoitettujen varojen kokonaismäärää sekä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua enimmäismäärää sillä prosenttiyksikkömäärällä, jolla hinnanalennus ylittää edellä tarkoitettua raja-arvon. Ulkomaisen öljykasvinsiemenen hinnan kohotessa vastaavasti alennetaan kysymyksessä olevan satovuoden hinnanalennuskorvauksia varten osoitettujen varojen kokonaismäärää ja 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua enimmäismäärää.

5 §

Siementen hinta

Kotimaista vastaavan ulkomaisen öljykasvinsiemenen kiloa kohti laskettu kalenterikuukauden tuontihinta on ulkomaisen öljykasvinsiemenen kyseisen kuukauden edustavien maailmanmarkkinahintanoteerausten keskiarvo lisättyinä kohtuullisilla tuontikuluilla.

Öljykasvien siementen kotimaisena hintana pidetään maataloustuottajien keskusjärjestöjen sekä elintarviketeollisuutta edustavan järjestön välisissä neuvotteluissa sovittua hintaa.

6 §

Hinnanalennuskorvauksen ottaminen valtion talousarvioon

Tässä laissa tarkoitettujen hinnanalennuskorvausten maksamista varten osoitetaan valtion talousarvioon vuonna 1994 371 miljoonaa markkaa, vuonna 1995 360 miljoonaa markkaa ja vuonna 1996 346,5 miljoonaa markkaa.

7 §

Hinnanalennuskorvauksen hakeminen ja maksaminen

Hinnanalennuskorvausta maksetaan kalente-

rikuukauden aikana ostettujen siemenmäärien perusteella.

Hakemus hinnanalennuskorvauksen maksamisesta on tarpeellisine selvityksineen tehtävä kuukausittain maa- ja metsätalousministeriölle.

Maa- ja metsätalousministeriö huolehtii hinnanalennuskorvauksen määräämisestä ja maksamisesta öljynpuristamoille.

8 §

Öljynpuristamojen velvollisuudet

Öljynpuristamon tulee pitää kotimaisten öljykasvien osalta viljelysopimusrekisteriä ja selaista kirjanpitoa, josta käy selville viljelysopimusten perusteella ostetut siemenmäärät, siementen käyttö öljynpuristukseen ja saadut öljy- ja rouhemäärät sekä viljelijöille tilitetyt hinnat hinnoitteluperusteineen.

Öljynpuristamo on velvollinen esittämään maa- ja metsätalousministeriön määräämälle virkamiehelle tarkastusta varten kustannuslaskentansa ja kaikki tarvittavat tili- ja muut asiakirjat sekä muutoinkin avustamaan tarkastuksen suorittamisessa.

9 §

Laiminlyönnin seuraukset

Jos öljynpuristamo kehotuksesta huolimatta laiminlyö 8 §:n 1 momentin mukaisen kirjanpidon pitämisen taikka sen mitä öljynpuristamon velvollisuudeksi säädetään saman pykälän 2

momentissa, voi maa- ja metsätalousministeriö lopettaa hinnanalennuskorvauksen maksamisen siitä ajankohdasta lukien, jolloin laiminlyönti on todettu.

Perusteettomasti tai liikaa maksettu hinnanalennuskorvaus peritään takaisin sen mukaan kuin maataloustuen jako- ja valvontatehtävien hoitamisesta annetussa laissa (88/71) säädetään.

10 §

Liikesalaisuus

Liikesalaisuudeksi katsottavaa tietoa, joka on saatu tämän lain nojalla, ei saa käyttää yksityiseksi hyödyksi eikä kertoa sivullisille.

11 §

Valtuutussäännös

Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta antaa tarvittaessa maa- ja metsätalousministeriö.

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1993 lukuun ottamatta 4 §:n 2 momenttia, joka tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1992. Laki koskee kotimaassa satovuosina 1993/94—1995/96 viljeltyjä öljykasvien siemeniä.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ole Norrback*

